

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendőik

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Olvasóinkhoz.

Lapunk azon olvasóit, a kik előfizetéseik rendezése felől minket nem értesítettek, felkérjük, hogy hátrálékos és jul. 1-én esedékessé vált előfizetési díjaikat szíveskedjenek beküldeni, különben kénytelenek leszünk a lap küldését beszüntetni. Az előző években utólagos fizetés reményében többeknek küldöttük a lapot, s az eredmény az: hogy ma is 200 korona még hátrálékban van.

Ezen számot még mindenik előfizetőknek megküldöttük; de a következő számot már csak azok kapják meg, a kik az előfizetési pénzt beküldötték.

Székelyudvarhely, 1905. aug. 10.

Szerkesztőség.

Tüzek.

Nem éppen minden ok és alkalom nélkül akarom a »Vasárnap« kedves olvasóinak figyelmét a tüzekre felhívni. A tűztől minden ember fél, de ugylátszik, még sem félünk eléggé. Mert, ha eléggé félnénk: jobban vigyáznánk rá. Hány-szor égetett meg már a tűz, s mégis a szikrával játszunk. Régi baja az is a magyar embernek,

hogy nem tud tanulni. Jaj, pedig annak, aki a maga kárán tanul meg.

Mindennap olvassuk az ujságokban, hogy itt is, ott is milyen nagy pusztítást okozott a tűz. Ezren, meg ezren maradtak hajlék nélkül, betevő falat nélkül, mert a tűz mindenüket elemészttette. Emberélet is igen gyakran esik áldozatul. Aztán, ha kérdezzük a tűznek okát: legtöbbször a gondatlanságban, a vigyázatlanságban találjuk meg. Az emberi szerencsétlenségnek: ember az oka. Itt a magukra hagyott gyermekek játékból tüzet raktak, azután elégett minden. Ott a gazda részegen, szájában égő pipával ment az istállóba, aztán egyszer csak lángba borult az egész épület. Elégett az egész falu. Majd a bosszuság, az irigység dob üszköt, éjnek idején, embertársa csürrébe s elég minden. Sok szomorú példa igazolja, a mit én elmondok.

Egy egész vagyon, milliókkal felérő kincs az, ami évenként a tűznek martaléka lesz. Ezzel pedig szegényebb lesz a káros, de szegényebb lesz a nemzet is. Sok jótékony ügy szenved rövidséget a kár miatt. Család, egyház, iskola mind megérik a tűznek pasztítását. Vigyázatok ezért édes testvéreim a tűzre. Ha a jó Isten kezeiteknek munkáját megáldotta, vigyázatok, hogy ti saját magatokat ne juttassátok koldus botra.

De van még az eleven, látható lánggal lobogó tűznél egy másik égetőbb és pusztítóbb tűz is: *bűnnek tüze*. Ennek pusztítása még veszedelmesebb, mint amannak. Mert elégett csűrünk, házunk helyett mást építhetünk, gabonánk helyett mást ad az Isten: de, ki a bűnnek lett martaléka, az csak halált és kárhozatot nyerhet. A bűnnek zsoldja a halál, mond a szentírás,

Rettentő pusztításait láthatjuk mindennap a

bűn tüzeinek is. Eddig az ártatlan gyermek lelkét megkímélte, de most oda is bepattant egy-egy szikra, s mire e gyermekből ifju lesz: összeégeti ártatlanságát, szemérmét, szelidségét. A nagyok között meg éppen olthatatlan lánggal lobog a bűn tüze. Csalás, lopás, kijátszás, sikkasztás ma városon és falun, egyaránt emésztő tüzek. E miatt üresek a templomok, e miatt pang az egyházi élet. S csodálatos, hogy míg az eleven lánggal égő tüznek láttára minden ember jajveszékkel és siet oltani: a bűn tüzétől senki sem ijed meg, azt csak nagyon kevesen oltják. Ennek oka ismét az, hogy e mai világ előtt a test drágább, mint a lélek.

Nem jól van ez így, kedves testvéreim, mert mi lesz akkor velünk, ha lelkünket a bűn tüze egészen összeégeti és képtelenné teszi minden munkára? Mi lesz e hazában a magyar nemzettel, ha fiai és leányai a bűn puha karjába vetik magukat?

Ébredj fel, kálvinista magyar Sion, fogj a bűn tüzeinek oltásához. A földi tüzet vízzel szokták oltani. Viz kell a bűn tüzeinek oltásához is. De már ez nem földi víz, hanem örökéletnek vize. Az a víz, melyet Jézus adott az emberiségnek. Vegyétek elé, édes testvéreim, a mi szent könyvünket: a *bibliát*, s abban megtaláljátok a vizet, mely eloltja a bűnt. Jutalmul még ez a víz, megnyhíti szomjuságotokat is.

Megértettétek-e a mit mondtam? Ne legyetek késedelmezők a jóban.

Ujfalu, 1903. aug. 9.

Beke Károly,
presbíter.

TÁRCZA.

Az igaz vallás.

(Felolvastatott 1905 június 28-án, Nagymászon, a kalotaszegi ev. ref. egyházmegye egyházi értekezletének közgyűlésén.)

Vigyázó G. P.: Azt nagyon kurtán elmondhatom úgy, ahogy a nagyapámról — reám maradt könyvben olvastam. Ez a könyv három kérdésben és három feleletben mondja meg, hogy mi az igaz vallás!

Sokatlátott János: Szeretnék bár egy kérdést hallani.

Vigyázó Gondos: Ne félj öcsém, én nem futok tőle. Hallgasd meg hát: Az első kérdés ez: *Mi a te egyedüli vigasztalásod életben és halálban?* Erre pedig az én bölcs könyvem emigy felel: *»Hogy testtel és lélekkel együttesen, életben és halálban, nem magam, hanem az én hűséges Idvezítőm, a Jézus Krisztus tulajdona vagyok, ki az ő drága vérével minden bűneimért tökéletesen megfizetett és engem az ördög minden hatalmából megváltott és úgy megőriz, hogy az én mennyei Atyám akarata nélkül egy szál haj sem eshetik*

Hit, remény, szeretet.

2.

Irta: *Csiki Albert.*

A remény a hitnek édes testvére. E kettő egymást egészíti ki. Hit nélkül nincs remény, s viszont remény nélkül a hit is csak üres szólam. Hinni és remélni egy fogalom kell, hogy legyen.

Avagy a csüggedő, a sorscsapásai által sújtott ember lelkében a hitnek fölemelő ereje mellett nem-é a remény az, mely a vigasztalásnak, a jobb jövőben vetett bizalomnak balzsamát csepegteti a fájó szívre, a csüggedő ember lelkébe, s nem-é szólal meg a lélek szava: *Higyj! Remélj!*

Bizony, bizony, ha hitünk által remélni nem tudnánk egy jobb jövőben: egy sivár pusztaság volna ez az egész világ minden szépségével, minden rosszaságával, s életünk is egy cél nélküli hiábavalóságnál nem volna egyéb.

Avagy nézzük csak a természetet. Ez a legjobb tanítómester. Isten írta a természet nyitott könyvébe a maga törvényeit, csak emberi véges eszünkkel igyekezzünk azokat megérteni, fel-fogni.

Most a természet maga egy terített asztal. Benne minden él, munkál, életet hirdet. Ringó arany kalászkok, virágos völgyek, lombos erdők, madár dal, bogár zümögés, a futó patak egyhangu csacsogása mind, mind hirdetői Isten nagyságának, mind mind megerősítői az ember hitének, hirdetői az örökéletnek. Mert a természetben Isten beszél; a természet törvényszerű munkájában az Isten akarata nyilvánul meg, s ha vajjon megtud-

le fejéről, sőt mindennek is, az én boldogságomra kell szolgáljon. Ezért is az ő szent lelke által biztosít az örök életről és arra szívvel hajlandóvá és készsé tesz, hogy ezentul neki éljek. (Heidelb. I. Kérd.)

Sokatlátott János: Ezt nem hallottam sohasem, pedig sokféle papot hallgattam, hogy mit predikál. Ilyen akkuratósan még nem magyarázta meg senki sem, az igaz vallást. Csak azt nem tudom, hogy miféle vigasztalás kell nekünk?

Vigyázó G. P.: Az a vigasztalás, a melyekre te is sandítottál öcsém, a bűnnel, a hitelenséggel szemben, ami megvidámitsom. Az elebb szólottál arról, hogy te új vallást akarsz predikálni, azért a sok bűnös emberért. Látod, nagy szomorúságod volt neked akkor másokért, — hátha a saját bűneidet nézed nem épen úgy elszomorodhatol, vagy még jobban, mert nem a más háza ég, hanem épen a tied.

Sokatlátott János: Igaza van, most kezdek látni, eddig csak tapogatóztam, most látom, hogy a mi vallásunk nemcsak annyi, amennyit predikációban hallunk, hanem még inkább az, hogy úgy éljünk és másokat is oda vezéreljünk.

Vigyázó G. P.: Na értesz már — látom. Épen azért felteszem a második kérdést is úgy, ahogy az én kis könyvemben van: *Hány dolgot kell tudjál, hogy vigasztalással boldogul élhess és*

ják-e érteni e beszédet, ha vajjon a sors által reánk mért csapásokat Isten akaratában való megnyugvással fogadjuk-e?

Ha látjuk, hogy most miként él, virul minden, és ha később látjuk azt, hogy az ősz hideg szele miként tépi le a természet virágait, a fák lombjait, s miként lesz kicsinyként nagy temetővé az egész természet, hol még csak nem régen is minden, minden életet hirdetett; ha látjuk, hogy miként vonja rá a tél fehér szemfedőjét a halott természetre: vajjon nem gyengül-e bennünk a hit, a remény, mert hisz ilyenkor önkéntelen is a saját elmulásunkra gondolunk.

De Isten nem hagyja kétségben a gyarló embert: jön a rideg télre a tavasz; jön a halálra a feltámadás! És mit látunk? Oda lesz a fehér szemfedő, s a nagy halott egy titkos erőből megrázkodik, és im rügy fakad, virág nyílik, új életre kél minden, minden hirdette, hogy nincs örök elmulás. Értsük-e mi e beszédeket; értsük-e mi a természetben Isten beszédét? Értsük-e a mint felénk kiált minden fű, fa, levél, s az utolsó por szem is: Higyj! Remélj!

* * *

Egy nap van a természet világában, mely éltető melegével éltet mindent, melynek melege, világa nélkül megszűnik a világ, egy élettelen égi test a föld. Egy nap van az ember benső világában, mely nap nélkül sivár az élet, s a küzdő ember olyan boldogtalan: a Szeretetet.

Sivár, önző világot élünk! Az a gyűlölség, részvéttlenség, melylyel egymás iránt viseltetünk napjainkban: a szeretet napjának a kihülését hirdetik.

hallhass meg? Meg is felelek neked: Három dolgot: először: milyen nagy az én bűnöm és nyomoruságom; másodszor: miképen váltatom meg minden bűneimből és nyomoruságomból; és harmadszor: miképen legyek háládatos Istenhez a váltásért?

Sokatlátott János: Hogy nyomoruságos ember voltam és vagyok, tudom. Kezdve a feleségem megverésén, mikor részegen jöttem haza, a gyermekeim elhanyagolásán, a káromkodáson, hitetlenségen, templomkerülésen és sok gaz beszédemen — mind ez az én nyomoruságom — amit szeretnék én mind jobban megismerni.

Vigyázó G. P.: Azt is megismerheted fiam az Isten törvényéből, csak észszel kell forgatni, ne a betűt lássad, hanem azt, hogy minden mondanál a jó Isten tanít téged.

Sokatlátott János: Hiszen eddigelé is olvastam már én az Isten törvényét, de mióta csak tudom az eszem, sohasem olvastam úgy, amint kend most egyszeribe megmagyarázta... azt gondoltam, hogy még predikálni is tudnék belőle, és most látom, hogy semmit nem tudok, — eddig azt gondoltam, hogy másnak szól az Írás, nem nekem s most látom, hogy másnak nem szól úgy mint nekem.

Vigyázó G. P.: Látod-e — így van az — ha ész nélkül látunk. Egy csomó hiba, még több

deti. Most nem testvérei, ellenségei vagyunk egymásnak. Egymást nem úgy tekintjük, mint szerető testvéreket, kik egy közös atyának engedelmeskednek, hanem szívük gyűlölettel van teli egymás iránt, s így nem egymás javán munkálunk, hanem inkább kárörvendve kaczagunk embertársaink romlásán, pusztulásán. Jaj most a sorsüldözöttnek, ki embertársaitól kell várjon könyörületet: zárt ajtókra talál.

Kihalt a szeretet. Most az érdek az uralkodó nap. Annak fényében a ki sütkérezhetik: az a boldog, az a meglegedett. Első az én, s azután is mindig csak az én. Kaparjon mindenki magának, akkor lesz. Éljen mindenki úgy, ahogy tud. Nyujtózkodjék addig, meddig a takaró ér, — ezekkel fizetjük ki egymást. Bölcs mondások, arany gondolatok, de velök nem lakik jól az éhező, ezek nem melegítik föl a ruhátlanak fázó tagjait, nem enyhítik a sors csapásaitól sujtottnak fájó kinjait. Még a jó szót is sajnáljuk, még azzal is fukarok vagyunk. Pedig egy jó szó sokszor többet ér a világ minden kincsénél és sokszor egy életet menthet meg a kétségbeeséstől.

Hit, remény és szeretet jöjjön el a te országod!

Rohamosan halad a mai kor embere a lejtőn lefelé. Lehet mondani, hogy hamar él. Hamar kell eljöjjön a megújulás kora: az újjászületés, másképp a megsemmisülés következhetik.

Mennyi a boldogtalan, elégedetlen ember mai felvilágosodottnak hirdetett világban. Mindenütt csak panasz és panasz. Sehol meglegedés, sehol megnyugvás. Hová jutunk ezen az uton? A tudományok terén való tulságos gyors

vétek és legfőként igazságtalanság után jön meg az ember esze.

Sokatlátott János: Ha már volt olyan jó — Péter bá', hogy elmondotta a két első kérdést és meg is felelt reá, legyen még olyan jó és adja meg nekem a harmadik kérdést is.

Vigyázó G. P.: Azt is megadom egyszeribe: A harmadik kérdés az, *hogy mit kíván tőlünk az Isten törvénye?* Erre meg az a felelet, amit a mi Megváltó Urunk adott arra kérdésre: »*Mi a nagy parancsolat?*« *Jézus erre így felelt: Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlít ehhez: Szeresd felebarátodat, minl te magadat. Aki ezt megtartja János öcsém az van az igaz valláson.* Nem olyan predikáció ez, mit még a kis gyermek is meg ne értene, mert ez tiszta igaz beszéd.

Sokatlátott János: Csak azt nem tudom, hogy kell szeretni?

Vigyázó G. P.: Szinte gondoltam, hogy ezt kérdezni fogod. Teszem a tolvaj azt mondja, hogy akkor szeresd, ha te is tolvaj vagy, a részeges csak a részegest szereti, a parázna a paráznához huz: de nekünk úgy kell, hogy szeressük embertársainkat, mint épen magunkat.

Sokatlátott János: Akkor kell is, hogy segítsünk rajtuk.

haladás úgy látszik nyugalmtól rabolta meg az emberiséget. A fejlődésben megállás nincs, nem is szabad legyen. Tehát a kor emberének kell megváltozni gondolkozásában, azaz: úgy kell haladnia a felvilágosodás útján, a tudományok terén, hogy az teljes összhangban legyen saját benső világával.

Önönmagunk vagyunk a hibásak. Önönmagunk, magunkra erőszakolt gondolkozás módunk állja útját boldogságunknak. Erőszakolt gondolkozás módunk azért, mert a természetszerűen fejlődő ember gondolkozás módja harmonizál, kell hogy harmonizáljon az ember benső világával. Már pedig korunk embere meghasonlottan él ön-magával. A kor szellemét követve megtagadja saját énjét, benső érzelmvilágát, mint olyant, mely a haladó kor szellemével nem egyezik. Alarczot hordunk. Téves utakon járunk, melyeket jóknak hirdetünk, s mégis uton-utfélen csak panaszfakad.

Az életet szidjuk, a természetet, az anyaföldet okozzuk, mely rosszul fizet, mely gyengén terem. Pedig a mai gondolkozással a földnek minden dus termése mellett is boldogtalan lenne az ember. A természet elvégzi a maga munkáját, s minden gyermekének juttat, ha nem is fehér, de legalább fekete kenyeret. A természet törvényszerű működésében nincs szünetelés. Tehát akkor az ember a hibás, ha nem tudja megkapni az

Vigyázó G. P.: Kell bizony, nemcsak jó szóval, hanem tettel is s hozzá még munkával is, ha igazán szeretjük és javukat akarjuk.

Sokatlátott János: Hát, hogy Istent szeretjük, miként mutatjuk meg.

Vigyázó G. P.: Legjobban úgy, hogy még gondolataiban sem vagyunk azokkal, akik Isten ellen vannak. Látogatjuk a templomot, hallgatjuk az ő beszédjét, mert minden predikációban ott van az Isten akaratja. Megtartjuk a mi anyaszentegyházunk rendeléseit és mindenképen jó szóval, hasznos munkával azon igyekezünk, hogy minél erősebbé tegyük, ami szent vallásunkat. Csak így vagyunk az igaz valláson.

Sokatlátott János: Hát aztán melyik az igaz vallás?

Vigyázó G. P.: A mi református vallásunk, mert ennek minden parancsolatja, minden rendelése ott van az Isten törvényében, a szentírásban.

Sokatlátott János: Most már értem én a dolgot. Azért forgatta a szót olyan kelletlenül tavaly disznóölés idején, az az idegen Ferkó sogornál, mert úgy akart, mind én — pap akart lenni tudás nélkül.

Vigyázó G. P.: Azért bizony.

E perczen halottam édes anyám hívó szavát — és én elfelejtkezve arról, hogy a málnaszüret nyomai még ott vannak arczomon, — siettem eleget tenni, a hívó parancsra. Az első kérdésre, hogy miért olyan piszkos az arczom, nyiltan bevallottam bűnömöt, — zugolódás nélkül ki is állottam a büntetést, mert így parancsolta az igaz vallás.

(Sztána.)

Osváth Lajos.

összhangot a természet és önönmaga, a haladó kor szelleme és saját benső világa között.

Vissza kell vezetni az emberiséget a hitnek tiszta forrásához, hogy hinni, remélni és szeretni tudjon, mert csak akkor lehet boldogság és megelégedés e földön.

Addig pedig az legyen jelszavuk: Hit, remény és szeretet jöjjön el a te országod!

(Vége.)

Esküvőnk évfordulója.

Dalos madár jöttén,
Rózsa viruláskor,
Lettem én a tied,
Fülemile dala
Magyarázta nekem:
Mit dobog a szived.

És azóta immár
Tizenhárom tavasz
Hozta meg virágát,
Te meg nekem adtad
Minden tavasznak a
Legelső rózsáját.

Mindenik megvan még,
Előszedem őket,
Sorba rakosgatom,
Elszáradt virágok
Zörgő leveleit
Sorra csókolgatom.

És mintha szólnának,
Elszáradt rózsáknak
Illata száll felém,
A mult emlékeit
Bűbájos szépségben
Varázsolják elém.

S mint csapongó lepke,
Lelkem gondolatja
Elszáll messze, messze,
El a mult időknek
Örömvirágoktól
Illatos kertjébe.

Oh ne hagyj el minket,
Ne vond el jó Atyánk
Áldást osztó kezed,
Ha majd a vég eljő,
Végsőt sóhajtva is
Áldhassuk szent neved.

Dr. Kovács Gáborné.

LUTHER ELFOGATÁSA.

Hazai krónika

— 1905. aug. 10. —

A szabadelvűpárt egy néhány vezető férfija az elmúlt héten értekezletet tartott, melyen arról tanakodtak, hogy a válsággal szemben minő álláspontot foglaljanak el. Tisza István gróf, volt miniszterelnök ugyanis kijelentette, hogy ő szabad kezet enged a szabadelvűpárt tagjainak. Tegyenek, mit jónak látnak. Maga egyelőre visszavonul. Némelyek szeretnének együtt maradni, mások új

pártot akarnak alakítani, sokan meg a koalíciós pártok valamelyikébe lépnek be. Hosszas tanácskozás után is azt határozták, hogy aug. 17-ére egy nagy gyűlést hívnak össze és azon fognak határozni.

Br. Bánffy Dezső a múlt héten meglátogatta gróf *Andrássy* Gyulát tiszadobi birtokán. A két államférfiú szintén a kibontakozás módjairól beszélt, de hogy miben állapodtak meg, azt még nem árulták el.

Rákóczy-ünnep. Nógrádvármegye közönsége az 1705-iki szécsényi rendi országgyűlés

emlékezetét, mely gyűlésen II. Rákóczy Ferencz Magyarország vezérlő fejedelmévé választatott, annak kétszázadik évfordulója alkalmából, folyó évi szeptember hó 12-én Nagyszécsényben országos ünnepség keretében méltó módon fogja megörökíteni. Ezen ünnepélyen az országgyűlés *Justh Gyula* elnöklete alatt fog részt venni.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. Az ellenséges hadak a Tummer folyó környékén alig két kilométer távolságra állanak egymástól. A harczvonal éle hosszabb 30 kilométernél. A csata mindennap megkezdődhetik. Az összeütközést aligha az nem hátráltatja, hogy a két ország küldöttei már megérkeztek Amerikába és nemsokára megkezdik a tárgyalást. Mindkét fél igen nagy igényekkel lépett fel, úgy hogy kevés kilátás van a békére, míg egy újabb csata nem dönt.

Katonai találmány. Az angol hadügyminiszteriumban most nagyban foglalkoznak egy Troitz Tódor nevű orosz mérnök találmányával, amely minden eddigi öldöklő szerszámot hihetetlenül felülmul. Troitz találmánya egy villamosság által működő gépfegyver, amelylyel tizenkétezer lövést lehet tenni egy perc alatt és így a legrövidebb idő alatt egész hadseregeket semmisíthet meg, ha ugyanolyan gyorsan lehetne vele — czélozni is. Az új fegyver hétévi szakadatlan kísérlet és munka eredménye.

A parokhiáról.

— Felebbezés. —

Kurátor. Megkövetem a tiszteletes urat, Bándi Mózsai felebbezni akar az egyházi adója ellen, de — szégyen, nem szégyen — sem én nem tudom, sem ő nem tudja a módját, legyen szives mondja el, micsoda utja van ennek?

Pap. A mi egyházunkban, mint tudja a kurátor uram is, másnemű egyházi adó nincs, csupán a hivek személyes járandósága, vagyis az én (*pap*) és a tanító fizetésére szolgáló egyházi adó.

Nálunk úgy hívják ezt papbér, tanítói bér. A díjlevélben ki van tüntetve, hogy minden önálló egyháztagnak mennyit fizet. Ezt jól tudja Bándi Mózsai is. A mi egyházunk tagjai ugyan *pénzértékben* fizetik az egyházi adót; de sok egyházban *szemes gabonát* adnak; máshelyen *szalmás gabonát, fát, csirkét, vásznat, kendert* stb. Már most ha valaki nem tudja a reá eső egyházi adót megfizetni, mert leszegényedett: az az ember egy pár sor kérést nyújt be írásban a presbiteriumhoz és kéri, hogy változott viszonyaira való tekintettel, könnyítsenek rajta. A presbiterium *első fokon* határoz és a határozatot *írásban* kiadja a sérelmes félnek. Ha ez, a válasszal meg van elé-

gedve: jó. De, ha nincs megelégedve, 15 nap alatt felebbezést nyújt be az espereshez, ki az ügyet az *egyházmegyei közigazgatási bíróság eleibe* terjeszti, mely aztán alaposan megvizsgálja és határoz *másod fokon*. Ez ellen a határozat ellen *nincs felebbezés*. Ha így járunk el, sok visszaélésnek és elégedetlenségnek elejét lehet venni. De, meg kell ezt tennünk akkor is, ha senki se panaszol. Éppen ezért, minden év végén át kell vizsgálnunk az adófizetők névjegyzékét és meg kell állapítanunk minden embernek a fizetőképességét.

Kurátor. Ez helyes dolog, tiszteles uram, de hátha *róvatal* csinálnánk a templom kijavítására, azt hogy kellene megcsinálni és felhajtani?

Pap. A róvatal megállapítása egy kissé nehéz dolog, ha *igazságosan* akarjuk a költségeket kivetni, mert ennél az egyes emberek *vagyoni állapotára* is tekintettel kell lennünk.

Kurátor. De hiszen, csak úgy vehetjük ki azt is, mint a pap bért és a kántori bért: *hogyan egyaránt mindenki*. A templom az enyém is úgy, mint a másé; a fizetésnek egyformának kell lenni.

Pap. Gondoltam, hogy ez lesz a kurátor uram véleménye. De, ki azon hűségesen jár a templomba és olyan szorgalmasan olvassa a bibliát: az nem tudja-e mit mond Jézus, hogy a *kinek több adaték, attól több is kéretik számon*. Hát igazság-e az, hogy pl. Bándi Mózsai is négy kalongyát fizessen, s a kurátor uram is, mikor neki össze-vissza csak 25 kalongyája terem, s a kurátor uramnak 200 kalongyája? Igazság-e az, hogy Végh Ferkó a napszámos is annyit fizessen a róvataiba, mint Kalotai Péter, a nagy gazda?

Kurátor. De, ha nálunk így volt a szokás, mit csináljunk?

Pap. Bizony, sok helyen ilyen szokás volt, de a mostani Zsinat éppen azon gondolkozik, hogy a *vagyoni állapot szerinti adózást* hozza be. Némely egyházak most is *osztályokba sorozzák* a hiveket, s így fizetnek adót és róvatalt. Eljő az idő, hogy nekünk is úgy *kell tenni*.

De, addig is, tudja meg kurátor uram, hogy a *róvatalt a presbiterium állapítja meg*, a felsőbb hatóság előleges engedélye alapján. Ugy a róvatal, mint az egyházi adó 15 napig közzszemlére van kitéve a lelkészi irodán. Ez idő alatt bárki megtekintheti és felebbezést jelenthet be. *Első fokon* itt is presbiterium határoz; *másod fokon* az egyházmegyei bíróság. További felebbezés nincs. Aki a másod foku határozat után se fizet, azon felhajtja a világi bíróság.

Kurátor. Hát a *domettikával* mi van?

Pap. Annak is éppen ez az utja és módja van. Az egész eljárásban pedig legjobb törvény: a *szeretet*.

Paulus.

Apróságok.

Az ember előállítás tudományos uton. Régióta török a török a tudósok a fejüket, hogy miképpen lehetne tudományos uton az emberi csirát előállítani.

Egy 1745-iki munka a következő utasítást adja az »isteni bölcsesség kedvelőinek« arról, hogy mikép kell kristályosodott embert előállítani.

»Végy egy lombikot a legszebb kristályüveg-ből és tégy bele tiszta májusi harmatot, amelyet teliholdnál szedtél. Végy hozzá három csepp vért férfi személytől és kettőt nőszemélytől. De tiszták legyenek. Földd be és hagyd két hónapig állani. Ekkor a harmat tetején földet fogsz találni. Ezt szedd le és tiszta üvegben hagyd további két hóig állani, de meleg helyen. Ha látod, hogy kezdenek benne erek képződni, akkor ne mozdítsd többet, mert néhány hónap múlva abból már ember keletkezik.«

Ezeket az emberkéket le is írja. Igen kedvesek: Kicsinyek, de paradicsomi életet élnek. Az üvegben egy kicsiny fácska is nő, amelyen mindenféle gyümölcsök teremnek és egy kis kígyó kuszik rajta. Ezek az emberkéek is, ha ettek a gyümölcsből, siralmasan elpusztulnak, utoléri őket az üvegben az istenitélet. Amelyik emberke a husz évet túl éli, abból már istenfélő ember lesz, akkor az üveg széttörhető.

Ilyen embereket még nem látott senki.

A gyűrű. A jegygyűrű egy római író szerint (de a mai férjek is elismerik) a rabszolgaság jele. Azért huzzák volt mindenkoron a leggyöngébb újra és ma is hangsúlyozzák néhol a jelentőségét. A latin népeknél csupán az asszony viselte. Allítólag egyiptomi szokás volt. Később terjedt el a görög-római világban. A régi egyiptomiak azért választották a balkéz negyedik ujját ennek a gyűrűnek, mivel abban a hitben voltak, hogy ez az ujj közvetlen összeköttetésben áll a szívvvel. (Hogy változnak az idők! Ma inkább a zsebbel állanak igen szoros kapcsolatban.) Valószínű, hogy a negyedik ujját a nap Istenének ajánlották föl, akinek az arany is volt szentelve. A zsidók a mutató ujjon viselték épp úgy, mint a régebbi egyházak püspökei, a kik a jobbkez mutató ujját választották. Németországban az esküvő előtt a balkézen, esküvő után a jobbkezén bordják. A görög egyház papja a menyecskének jobb negyedik ujjára csusztatja, míg Spanyolországban, Angliában, Franciaországban csupán az alsóbb néposztályokban tulajdonítanak fontosságot ennek a varázslatos ékességnek. Itt-ott kirakják kövekkel, csak ünnepeken teszik föl és a jobb kéz negyedik ujjukra fűzik.

Nálunk nem ritkán a mellényzsebben tartják a kikapósabb családfoék.

Bünösök szigete. Ridley angol tudós-utazó pár nappal ezelőtt érdekes adatokat közölt a brazi-

liai partok közelében levő, Fernandó Noraba nevű sziklaszigetről. Cap Sas-Roque-től körülbelül kétszáz angol mértföldnyire fekvő kis szigetet a brazil kormány a fegyenczek kitelepítésére használja. Az ott levő bünösök száma rendszeresen meghaladja az 1500-at. A bünösöket, akik között sok gyilkos, rabló, tolvaj, pénzhamisító van, 150 katona és hat tiszt őrzi. Különösen nagy számmal vannak nők a számüzöttek közt, mert Braziliában a féltékenységből elkövetett férjmérgezés a legközönségesebb dolgok közé tartozik. A szigeten lakók ellátása úgy történik, hogy a kormány a helyett, hogy a bünösöket élelemmel és lakással látná el, fejé-
kint öt dollárt fizet nekik egy hónapra és megengedi, hogy maguknak kunyhót építsenek. Egy nő boltot nyitott, a melyben fényüzési cikket árult. Ez 300.000 dollárnyi vagyont szerzett. A bünösöknek meg van engedve, hogy a családjukat is magukkal vigyék, különben is egymás között össze szoktak házasodni. A bünösök a bün-
tetés kiállása után rendszerint vagyonosan térnek vissza Pernambukkóba vagy Rio de Janeiróba.

A világ legnagyobb hidja. Quebecben jelenleg egy hidat építenek, amely a világ legnagyobb hidja lesz. A hid 1800 láb hosszú lesz, tehát hosszabb, mint a Forth-Bridge Skócziában, amely 1700, a Brooklyn-Bridge Newyorkban, amely 1680 és a newyorki új East-River-Bridge, amely csak 1600 láb hosszú. Elkészítéséhez 35 000 tonna aczél kell. A hid munkálatainak befejezését 1907-re tervezik.

A kézzsoritás. A lélekbuvárok legújabb találmánya az, hogy az embereket a kézzsoritásaiból ismerik meg, jobban mondva, a kézzsoritás módjából következtetnek az illetőnek a jellemére. A gyáva és alattamos ember sohasem szorítja meg a feléje nyujtott kezét. A gógös nem ad kezét, csak egy-két ujját nyujtja. A félénk az egész kezét átadja, — tegyenek vele, ami tetszik. A vakmerő amerikai módon szorongatja és rázza felebarátja kezét. A derék, becsületes ember szélesen, erősen, bátran fog kezét.

Mai képünkhöz.

Luthert reformátori működéséért a wormszi birodalmi gyűlés elé idézték és maga a császár, bölc *Frigyes* szólította fel, hogy tanításairól adjon számot. A pápa követői pedig azt kívánták, hogy vonja vissza tanait. Luther elmondotta, hogy a miket ő tanít, azokat a szentirásból merítette. A kath. papság pedig nem halad helyes uton, mert eltért a szentirástól, s Krisztus tanításaitól. Végül így szólott: Mig vagy a szent írásból, vagy a józan ésszel megegyező világos okokkal valaki meg nem czáfol: addig semmit sem fogok visszavonni, mert nem tanácsos az embernek lelkiismerete ellen cselekedni. Itt állok, másként nem tehetek. Isten engem úgy segítjen. Amen.

A gyülelésről haza menet, mit sem sejtve, fegyveres lovagok támadták meg és elfogták. Mai képünk éppen az *elfogatási jelenetet ábrázolja*. De a lovagok nem a pápa katonái voltak, hanem a bölcs Frigyesé, kinek rendeletére a wárburgi várba vitték és ott fordította le német nyelvre az *egész bibliát*.

Vegyes hírek.

Szárazság. Ismét kísért a múlt évi nagy szárazság. Azonban, most a veszedelem nem olyan fenyegető, mint a tavaly. Az idei tavasz és nyár eleje elég esős volt, hogy a növényvilág kellő fejlődésnek indulhatott. De már több egy hónapjánál, hogy eső nem volt. A hőség országszerte sokkal nagyobb mint a múlt évben volt. Különösen a törökbuza érzi most az eső hiányát. Ha a jó Isten meg nem könyörül és esőt nem ad, érezni fogjuk ismét a drágaságot.

Ajándék a királynak. A bécsi császári palotába nemrég csomag érkezett, amelyben Nagybáti István kemenesaljai bognár dusan faragott serleget küldött a királynak ajándékba. A serleg csresnyefából készült az oldalát virágfaragványok díszítik. A serlegen két fémlap van, az egyikén »1905« évszám, a másikon meg »Isten áld meg a magyart.« Az ajándékot kísérő irásban Nagybáti arra kéri az uralkodót, hogy fogadja el az ajándékot; egyuttal azt a legalázatosabb kérését terjeszti elő, hogy ő felsége a válságnak erős kézzel minél előbb vessen véget. A kabinetiroda a napokban értesítette a politikus bognárt, hogy a király az ajándékot elfogadta és azért 40 koronát küld neki.

Nagy rézbánya. Verespatak környékén egy angol társaság nagy réz-érre bukkant és nem sokára bányát fog nyitani. A ér mellett arany és ezüst is található.

Nagy tűz Parajdon. Augusztus 5-én óriási tűz-vesz pusztította el Parajd nagy községet. Gondatlan gyermekek játékából kigyuladt egy csűr, a miről a szomszédok gazdasági épülete és takarmánya is csakhamar tüzet fogott. Oltásról a nagy szárazság és nagy hőség miatt szó sem lehetett, annyival kevésbé, mert oda égett a tüzfecskendő is. A tűz miatt 40—50 gazda maradt hajléktalan; több mint 150 épület égett el. Emberáldozatban sem volt hiány, mert *egy férfi és két gyermek* oda égett. A mentésben a két sófalvi tűzoltók segédkeztek. A kár igen nagy.

Gyilkosság a román határon. Ujabb összeütközés történt a brassó megyei határszélen. Ugyanis, *Mutranu* pásztor a nyáját az erdélyi román határon legeltette. Azon legelőn az út részint magyar, részint román területen vezet keresztül, de a magyar pásztorok már régóta használták. Amint *Mutranu* az uton átment, a román határrendőrök felszólították, hogy tegye le övéből a pásztor-kést. *Mutranu* nem vette komolyan a kiáltást és nyugodtan folytatta útját. Erre a csendőrök rátü-

zeltek és súlyosan megsebeztek. A pásztor össze-rogyott s a lelketlen csendőrök nem siettek segítségére, hanem ott hagyták vérében. Csak másnap mentek érte, mikor már halott volt. Egyesek azt állítják, hogy a pásztor nem román, hanem magyar területen lőtték le. Hogy az esetet el ne tagadhassák a román csendőrök, a többi pásztor a vértócsát levelekkel fedte be, hogy a vért a föld be ne szívja. A vizsgálatot megindították.

Krokodilus család a Szamosban. A Kolozsvártt időzött állatseregletből két nagy és három kisebb krokodilus e hó elején megszökött s most a Szamosban tartózkodnak. A Kucsulát község melletti révnél az állatsereglet személyzete fölfegyverkezve egy csónakon már üldözőbe is vette a szökevényeket. Olyan buvóeszközökkel keresik a krokodilusokat, amelyek segítségével a legmélyebb viz fenekére is le lehet látni. — A Szamosmenti lakosságot meglehetősen izgalomban tartja a dolog.

Vonat a vízben. Meglehetősen ijedelem támadt csütörtök este a Budapestről 5 óra 15 perczkor induló gyorsvonat utasai közt a marcheggi vonalon. A gyorsvonat ugyanis, Esztergom közelében a szobi állomáson egyszerre megállt s a kalauzok ijedten futkostak a gyorsvonat körül ide s tova. Rövid idő múlva a vonat megindult és amikor az állomást elhagyva az utasok kitekintettek az ablakon, rémülve látták, hogy a vonat egy nagy tavon halad keresztül, holott az előző napokon nyoma sem volt itt a víznek. A különös esetnek a magyarázata az, hogy a közelben nagy felhőszakadás volt, mely a vasuti törtést is egy kilométernyire elöntötte és így történt, hogy a vonatnak vízen kellett keresztül haladnia. A gyorsvonat emiatt félórai késéssel érkezett meg Bécsbe.

Gyorsítják a gyorsvonatot. A budapest—fiumei s a zágráb—zimonyi gyorsvonatok sebességét jövő tavasztól kezdve jelentékenyen fokozni akarják. Ezek a gyorsvonatok eddig 70—80 kilométer átlagos sebességgel haladtak, ezt a sebességet száz kilométerig akarják felvenni, miáltal a menetidő körülbelül egy negyedrésszel meg fog rövidülni.

A tartalékos katonák behívása. Miután több törvényhatóság nem kézbesíti a tartalékos katonák behívóját, a honvédelmi miniszter postán küldözi a meghívókat. De így is megeshet, hogy meghívót nem lehet kézbesíteni. Az ilyen meghívókat a csendőr állomásokon szegeznek ki és arra kell a czimzettnek jelentkezni. Jó lesz az érdekelteknek elnézni a csendőr állomások felé.

Gabonapiacz Budapesten. auguszt. 8.

Buza:	. . .	100 kilónkint	16 k. 60 f. — 17 k. 90 f.
Rozs:	. . . »	»	12 k. 85 f. — 13 k. 25 f.
Árpa:	. . . »	»	11 k. 85 f. — 12 k. 35 f.
Törökbuza:	»	»	16 k. 30 f. — 16 k. 60 f.
Zab:	. . . »	»	12 k. 40 f. — 13 k. 80 f.

